

— kunde Arbejderklassen være lige ilde stillet, og var vi i Principet for Frihandel, vilde man under visse givne Forhold alligevel ikke kunne komme udenom Beskyttelse som en foreløbig Nødvendighed, hvad ogsaa den historiske Udvikling i mange Lande, selv England, noksom har godtgjort. Saa har det ærede Medlem Hr. Pinstrup i sin Tid opfundet et Ord, der hedder Bondekultur, men hvis man ved Bondekultur vil forstaa Højsindethed, det vil sige Hensyntagen til Landsmænd, der ikke er født paa Landet, men dog hører til det danske Samfund, virker denne Bondekultur ikke arbejdervenligt, ikke en Gang mod Bøndernes egne Børn, der drages bort fra Landbruget ind til Byerne. I Tiden 1911—15 udgjorde Udvandringsoverskuddet 18 200 Personer, men i 1916—20 var der et Indvandringsoverskud paa 18 500, altsaa en Difference paa ca. 37 000. Dertil kommer Befolkningens Forøgelse og en ringere Dødelighed. Det betyder Fortsættelse af Overbelastningen i de større Byer og derved en Skærpelse af det tilsyneladende Modsætningsforhold mellem By og Land. Er Kriseforanstaltninger da ikke paa deres Plads? Mit Parti staar her som Repræsentant for en Klasse, der lider mest under Tidernes Tryk, og naar vi taler om den Elendighed, der er rundt omkring, men om hvilken mange af de Herrer maaske intet Begreb har, vil de sige, at vi bruger Agitationstale, vi bruger for stærke Ord. Men ve den, der ikke siger, hvad han ved om disse Kredse derude, hvor han har bevæget sig, og for hvilke han selv staar som Repræsentant. Er disse Kredse da ikke Landsmænd? Jeg skal citere et Par Linier af en Sang, som ogsaa Tilhængerne af det ærede Medlems Bondekultur maaske har sunget mange Gange: „Maalt paa Kortet er det lille, maalt med Hjertet er det stort“, — Fædrelandet nemlig. Maal da dette Fædreland med Hjertet og spørg, om de, der er skilt ud paa Grund af ublide økonomiske Forhold, ikke har den samme Ret til at leve i dette Land som alle andre. Har de ikke først og fremmest Ret til at paakalde Lovgivningsmagts Støtte? Eller vil man ind paa andre Baner, vil man studere Overbefolkningssspørgsmaalet ud fra andre Synspunkter og sige: Vi er nu en Gang blevet for mange, lad os se at blive dem kvit, saaledes som det ærede Medlem Hr. Frænkel, der — sikkert ud fra de bedste Motiver — tænker sig en Udvandring. En Udvandring er dog en beklagelig Konsekvens af uordnede økonomiske Tilstande, som det maa være alle Partiers Opgave at bøde paa. Eller vil

man ind paa en Malthuseansk Betragtning og sige: Vi er saa mange Mennesker, at der maa ske noget ondt, for at de overflødige kan blive skudt ud. Nu er de, der vilde blive skilt ud, ofte netop de bedste og de kraftigste, de, der kunde være Fædrelandet til størst Nytte. Denne Teori vover man derfor sikkert ikke at knæsette. Man har heller ikke hørt den hævdet her i Ord og Tale. Og beholder vi disse Folk, anerkender vi deres Eksistensberettigelse, maa Regering og Rigsdag virkelig vove noget til Fordel for dem, og saa gælder Teorien om Landbrugets Fortrinsret, om Landbrugets Eksport dog ikke saa meget, at det kan overskygge Hensynet til Landsmænd. Endelig vil jeg sige, at for den økonomiske Sikkerheds Skyld i vort Land vil disse Kriseforanstaltninger, som vi har paakrævet mange Gange, være en Nødvendighed, og jeg har i denne min Tale kun villet være et Organ for en Stemning, der er mere end Stemning og Agitation, idet den er et Udtryk for Opfattelsen hos Mennesker, hvis Vilkaar i Kampen for Eksistensen er meget ublide, og som derfor paakalder Folkets Repræsentanters Hjælp for at bøde paa de haarde Tider, der staar for Døren, med Kulde, forøget Arbejdsløshed, Sult og Nød i saa vid en Udstrækning, at vi her i denne Sal slet ikke er i Stand til at maale det. Jeg vil for den Sags Skyld ikke have noget imod, at man betragter dette som en Agitationstale. Thi hvilken Opgave har man, hvis det ikke er den at agitere *mod Uretten, for Retfærdigheden?*

Efter disse almindelige Bemærkninger om den foreliggende politiske Situation skal jeg tillade mig et Par Bemærkninger om Sager, der har betydelig ringere Rækkevidde, men som praktisk set ligger for i Finanslovsforslaget. Jeg er den højtærede Minister for offentlige Arbejder taknemmelig for, at man til Turistsagens Fremme har bevilget et Beløb paa 6 000 Kr. mod 4 000 Kr. tidligere. Men jeg maa sige, at hvor glad man end kan være derfor, forekommer det mig dog, at det er et alt for beskedent Tilskud. Der har hidtil været to Foreninger; den ene varetog specielt de æstetiske Interesser, den anden mere de rent materielle, hvor Turister og Restauratører kommer i Kontakt med hinanden. Nu er disse to Foreninger imidlertid smeltet sammen til en med eet Formaal, der rummer begge disse to vigtige Hensyn, og denne Forening har ganske sikkert stor Betydning for vort Land ogsaa udover det, at der kommer fremmede Turister hertil og ser, hvor